

VARIA

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego w 2019 roku – wersja skrócona

W roku 2019 Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego liczyło 512 członków zrzeszonych w 20 oddziałach. Realizując działania statutowe, Towarzystwo prowadziło działalność trojakiego rodzaju: 1) organizacyjną, 2) popularyzatorską, 3) wydawniczą.

Ad 1) Działalność organizacyjna

Liczba członków Towarzystwa wynosiła 512 osób i zmniejszyła się w stosunku do 2018 roku o 21 osób. Obecnie oddziały mają swoje siedziby w Bydgoszczy (19 członków), Cieszynie (7), Częstochowie (12), Gdańsku (30), Gorzowie Wielkopolskim (12), Katowicach (53), Kielcach (12), Krakowie (72), Lublinie (21), Łodzi (19), Olsztynie (13), Opolu (10), Poznaniu (42), Rzeszowie (19), Szczecinie (13), Toruniu (21), Wałbrzychu (15), Warszawie (95), we Wrocławiu (12), w Zielonej Górze (15). Ponadto działały koło terenowe TMJP w miejscowości Skoki (woj. wielkopolskie), podległe Oddziałowi Poznańskiemu, oraz Koło Miłośników Żywego Słowa przy Oddziale Warszawskim.

W dniu 26 października 2019 roku odbyło się w Krakowie Walne Zgromadzenie członków TMJP, na którym wybrano nowe władze w składzie:

1. Zarząd Główny: przewodniczący – prof. dr hab. Bogusław Dunaj, wiceprzewodniczący – prof. dr hab. Piotr Żmigrodzki, skarbnik – dr hab. Kazimierz Sikora, zastępca skarbnika – mgr Szymon Seweryn, sekretarz – dr Jakub Bobrowski, zastępca sekretarza – dr Monika Buława; członkowie: dr Ewa Biłas-Pleszak, dr Magdalena Majdak, prof. dr hab. Maciej Mączyński, dr hab. Ewa Młynarczyk, prof. UP, prof. dr hab. Renata Przybylska, dr hab. Alicja Pstyga, prof. UG, prof. dr hab. Małgorzata Świącicka.
2. Główna Komisja Rewizyjna: przewodnicząca – prof. dr hab. Elżbieta Mańczak-Wohlfeld; członkowie: dr hab. Zofia Cygal-Krupa, em. prof. UJ; dr hab. Alicja Witalisz, prof. UP.
3. Sąd Koleżeński: przewodniczący – prof. dr hab. Bogusław Skowronek, sekretarz – dr hab. Bogumił Ostrowski, prof. IJP PAN i UP; członkowie: dr hab. Ewa Dzięgiel, prof. IJP PAN, dr hab. Piotr Krzyżanowski, dr hab. Agnieszka Małocha-Krupa, dr hab. Bożena Taras, prof. UR, dr hab. Lucyna Warda-Radys, prof. UG. Dodatkowo Walne Zgromadzenie przyjęło poprawki do statutu Towarzystwa, zdecydowało o podwyższeniu składki członkowskiej od 2020 roku oraz nadało godność członków honorowych Towarzystwa czterem osobom: prof. dr hab. Jerzemu Bartmińskiemu, prof. dr hab. Andrzejowi Markowskiemu, prof. dr hab. Reginie Pawłowskiej i mgr. Kasprowi Świerzowskiemu.

Ad 2) Działalność popularyzatorska

A. Konferencje naukowe i popularnonaukowe organizowane lub współorganizowane przez Towarzystwo

ODDZIAŁ W BYDGOSZCZY:

- 1) 25–29 III – Tydzień Języka Ojczystego; współorganizator: Instytut Filologii Polskiej i Kulturoznawstwa, Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego; dyktando o Pióro Dziekana WH oraz kilkanaście wykładów i warsztatów.

ODDZIAŁ W GDAŃSKU:

- 2) 21–22 X – „Polszczyzna wczoraj i dziś – pamięć, inspiracje, perspektywy”; współorganizator: Katedra Języka Polskiego Instytutu Filologii Polskiej UG; 29 referatów.

ODDZIAŁ W KATOWICACH:

- 3) 4–8 II – Tydzień Języka Ojczystego; współorganizator: Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka; 10 wykładów otwartych, warsztaty i gra edukacyjna dla uczniów; liczba uczestników: 500 osób.

ODDZIAŁ W KRAKOWIE:

- 4) 2 IV – symposium „PRZYPOMNIENIA II – Zenon Klemensiewicz (1891–1969)”; współorganizator: Uniwersytet Jagielloński.

ODDZIAŁ W ŁODZI:

- 5) 27 II – Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego; współorganizator: Wydział Filologiczny UŁ; ok. 500 uczestników.

ODDZIAŁ W RZESZOWIE:

- 6) 21–22 II – Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Język nasz ojczysty – prawda, dobro, piękno”; współorganizator: Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa Uniwersytetu Rzeszowskiego (Zakład Języka Polskiego); liczba wygłoszonych referatów: 31; liczba uczestników: 112.

ODDZIAŁ W SZCZECINIE:

- 7) 20 II – sesja okolicznościowa z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego; współorganizator: Zespół Szkół nr 1 im. Bolesława Krzywoustego w Choszcznie; liczba wygłoszonych referatów: 2.

ODDZIAŁ W TORUNIU:

- 8) 2 XII – sesja popularnonaukowa „Nieoczywisty ojczysty 2” z okazji Międzynarodowego Roku Języków Rdzennych; współorganizator: Wydział Humanistyczny UMK.

ODDZIAŁ W WAŁBRZYCHU:

- 9) 26 VI – Świebodzice, sesja popularnonaukowa w ramach zwyczajnego Walnego Zebrania Członków Oddziału „Krwawe łuny nad Słuczą. Językowy obraz dziejów mieszkańców Zasłucza w książce Józefa Jaworskiego”; współorganizator: Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Świebodzicach; liczba wygłoszonych referatów: 4; liczba uczestników: 42.

ODDZIAŁ W WARSZAWIE:

- 10) 21 II – sesja naukowa z okazji Dnia Języka Ojczystego „Rewitalizacja zagrożonych języków: od teorii do praktyki”; współorganizator: Instytut Języka Polskiego PAN; liczba wygłoszonych referatów: 3; liczba uczestników: 16;
- 11) 26 IV – seminarium „Głos i emocje”; współorganizatorzy: Instytut Języka Polskiego PAN, Uniwersytet Humanistyczno-Społeczny SWPS; liczba wygłoszonych referatów: 6 (+ 2 warsztaty); liczba uczestników: 90.

B. Otwarte i środowiskowe spotkania z odczytami**ODDZIAŁ W BYDGOSZCZY:**

- 1) 11 I – Małgorzata Święcicka, *Czy dzisiaj warto być dobrym mówcą, czyli retoryka na co dzień. Nieco teorii i nieco praktyki*;

- 2) 11 III – Anna Paluszak-Bronka, *O tożsamości kujawskiej na podstawie „Kujawskich legend, gawęd i gadek” Antoniego B. Łukaszewicza*;
- 3) 14 III – Rafał Zimny, *Od Gutenberga do Zuckerberga – praktyki komunikacyjne w Internecie*;
- 4) 21 X – Iwona Benenowska, *Jak prezentować (się) sprawnie i poprawnie – jak przygotować i wygłosić prezentację?*;
- 5) 26 X – Iwona Benenowska, *Nie zawsze wszystko musi być tylko fajne – bogactwo słownictwa może być Twoim atutem*;
- 6) 14 XI – Joanna Fifielska, *Stan badań nad językiem handlowym (lata 2000–2015)*;
- 7) 27 XI – Rafał Zimny, *Happy, glücklich, szczęśliwy – kulturowe pejzaże słów. Język a postrzeganie świata*.

ODDZIAŁ W CIESZYNIE:

- 8) 17 I – Małgorzata Bortliczek, *Słownictwo – dynamiczny system języka*;
- 9) 14 XI – Izabela Łuc, *Nazwy użytkowe o podłożu gwarowym – komercyjne znaczenie i perswazyjne funkcje*.

ODDZIAŁ W CZĘSTOCHOWIE:

- 10) 23 X – Izabela Kuśnerek, *Początki kształtowania się polskiego nazewnictwa chemicznego*;
- 11) 20 XI – Bogusław Bogusz, *Metaforyzacja przemocy w języku komentarzy internetowych*;
- 12) 18 XII – Patrycja Ligmanowska, *Rozwój ulic Blachowni na tle rysu historycznego miasta*.

ODDZIAŁ W GDAŃSKU:

- 13) 21 II – Izabela Kępka, *Obraz Boga w „Raju” Jacka Kaczmarskiego*;
- 14) 28 III – Bożena Matuszczyk-Podgórska, *Czego jeszcze nie wiemy o słowniku Lindego?*;
- 15) 28 III – Lucyna Warda-Radys, *Hejt albo nawet nie hejt – o kształtowaniu się wzorca tekstowego hejtu (na podstawie tzw. hejtu miejskiego)*;
- 16) 25 IV – Tatiana Kananowicz, *Profilowanie ideologemu w medialnych narracjach politycznych: liberalna rewolucja („Sieci”) vs liberalna transformacja („Newsweek”)*;
- 17) 25 IV – Aneta Lewińska, *O szkole w XX-wiecznych kronikach szkół wiejskich Pomorza*;
- 18) 30 V – Danuta Rytel-Schwarz, *Leksykalizacja i naturalizacja form deminutywnych w języku polskim – problem translologiczny*;
- 19) 13 VI – Andrzej Chludziński, *Słowiańskie nazwy geograficzne w Niemczech*;
- 20) 21 XI – Katarzyna Borkowska, *Język nienawiści w komentarzach internetowych dotyczących prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza przed i po jego śmierci*;
- 21) 1 XII – Andrzej Chludziński, *Mitonim „gryf” w polskich nazwach osobowych*.

ODDZIAŁ W KATOWICACH:

- 22) 19 XI – Danuta Krzyżyk, *Współczesna polszczyzna. Zmienność – stałość – różnorodność*;
- 23) 21 XI – Danuta Krzyżyk, *Zapanować nad emocjami – zapanować nad słowami. Wybrane problemy agresji językowej*;
- 24) 29 XI – Danuta Krzyżyk, *Język młodego pokolenia*.

ODDZIAŁ W KIELCACH:

- 25) 15 III – Joanna Senderska, *O języku i komunikacji w Internecie*;
- 26) 11 IV – Marek Ruszkowski, *Status języka rumuńskiego i jego wpływ na polszczyznę*.

ODDZIAŁ W KRAKOWIE:

- 27) 15 I – Ewa Młynarczyk, Marta Karamańska, *Językowe wykładniki tożsamości osób w nazwach organizacji kombatanckich II Rzeczypospolitej*;
- 28) 12 II – Katarzyna Konczińska, *Materiały do badań polszczyzny z 1. poł. XX w. na terenie dzisiejszej Białorusi w Archiwum Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie*;
- 29) 12 III – Krystyna Data, *Rola słowa w odzyskaniu niepodległości Polski w tekstach przemówień Ignacego Paderewskiego*;
- 30) 9 IV – Henryk Duda, Hujcze, Hujsko, Nahujowice – *nietypowy rezultat typowego (regularnego) rozwoju fonetycznego*;
- 31) 14 V – Magdalena Puda-Blokesz, *Odwolania mitologiczne w polskiej chrematonimii funeralnej. Rekonesans*;
- 32) 11 VI – Urszula Wójcik, *O neosemantyzacji zapożyczeń łacińskich we współczesnej polszczyźnie*;
- 33) 15 X – Janina Labocha, Władysław Miodunka, Renata Przybylska, Maciej Rak, Anna Czelakowska, *Wspomnienie Prof. Mirosława Skarżyńskiego (1952–2019)*;
- 34) 12 XI – Anna Tyrpa, *Inkrustowanie tekstu literackiego cudzymi słowami*;
- 35) 10 XII – Kazimierz Sikora, *Panie Boże dopomóż! – o modlitewnych powitaniach i pozdrowieniach przy pracy w gwarach i kulturze polskiej wsi*.

ODDZIAŁ W LUBLINIE:

- 36) 18 III – Adam Głaz, *Poza metaforą i mitem. Lingwistyka kulturowa na tropie trzeciej drogi*;
- 37) 28 V – Piotr Krzyżanowski, *O liczeniu, mierzeniu i ocenianiu ilości we współczesnej polszczyźnie*;
- 38) 24 VI – Joanna Szadura, *On po prostu jest. Etnolingwistycznie o ogniu*;
- 39) 27 IX – Dorota Piekarczyk, *(Nie) oceniaj książki po okładce*.

ODDZIAŁ W OLSZTYNIE:

- 40) 14 III – Iza Matusiak-Kempa, *Mówmy wyraźnie*;
- 41) 15 III – Iza Matusiak-Kempa, *Gdzie postawić przecinek?*;
- 42) 7 V – Renata Makarewicz, *Negocjowanie postaw w rozmowie z nauczycielami i rodzicami ucznia*;
- 43) 21 XI – Iza Matusiak-Kempa, *Co to jest moralność i skąd pochodzi wiedza o niej?*

ODDZIAŁ W OPOLU:

- 44) 28 I – Marzena Makuchowska, *O języku i komunikacji. Współczesna polszczyzna w kontekście kulturowym*;
- 45) 14 III – Jolanta Nocoń, *Ile twarzy ma język polski?*;
- 46) 16 V – Anna Tabisz, *O korzystnym wpływie czasu na kobietę*.

ODDZIAŁ W POZNANIU:

- 47) 18 II – Anna Piotrowicz, *Warsztaty na temat kultury języka polskiego*;
- 48) 20 II – Małgorzata Rybka, *„Gdzie diabeł nie może, tam babę posle” – o stereotypowym obrazie kobiety w polszczyźnie*;
- 49) 11 III – Eliza Grzelakowa, *Jak mnie widzą, tak mnie piszą. Komunikacja werbalna w środowisku terapeutycznym*;
- 50) 14 III – Jarosław Liberek, *Komunikacja językowa w czasach „bylejakiej” i niestabilnej rzeczywistości*;

- 51) 16 IV – Eliza Grzelakowa, *Neosemantyzacja nazw wartości*;
 52) 22 V – Anna Piotrowicz, Małgorzata Witaszek-Samborska, *Dziedzictwo mitologiczne i biblijne w nazwach wielkopolskich firm handlowych i usługowych*;
 53) 25 X – Anna Piotrowicz, Małgorzata Witaszek-Samborska, *Funkcjonowanie gwary poznańskiej w przestrzeni miasta*;
 54) 3 XII – Jarosław Liberek, *Zasady poprawności stylistycznej*.

ODDZIAŁ W RZESZOWIE:

- 55) 12 XII – Wioletta Kochmańska, *Skandal, konflikt i... autopromocja – o świadomym kształtowaniu wizerunku. Casus sportowca*;
 56) 17 IV – Jolanta Ignatowicz-Skowrońska, *Co z tą polszczyzną?*;
 57) 8 V – Leonarda Mariak, *Sienkiewicz prywatnie*;
 58) 30 X – Jolanta Ignatowicz-Skowrońska, *Obrazy świata utrwalone w języku*;
 59) 30 X – Dorota Kozaryn, *Stylizacja gwarowa w polszczyźnie*;
 60) 27 XI – Beata Afeltowicz, *Akcentowanie w języku polskim*;
 61) 29 XI – Ewa Kołodziejek, *Słowa mają moc*;
 62) 4 XII – Ewa Kołodziejek, *Przeszłość we współczesnej polszczyźnie*;
 63) 5 XII – Jolanta Ignatowicz-Skowrońska, *Założenia słownika etymologicznego polskich frazeologizmów*;
 64) 19 XII – Ewa Kołodziejek, *Norma językowa w uwarunkowaniach kulturowych*.

ODDZIAŁ W TORUNIU:

- 65) 18 II – Andrzej Moroz, *Problem mistrza ortografii*;
 66) 2 III – Małgorzata Gębka-Wolak, *O korzyściach płynących z dwujęzyczności*;
 67) 27 III – Małgorzata Gębka-Wolak, *Wybrane problemy normy składniowej współczesnego języka polskiego*;
 68) 20 III – Sebastian Żurowski, *Wokół łaciny prawniczej w polskich tekstach*;
 69) 25 IV – Sebastian Żurowski, *Poradnia językowa wczoraj i dziś*;
 70) 25 IV – Krystyna Bojałkowska, *Skąd się bierze ludzka mowa?*;
 71) 10 VII – Krystyna Bojałkowska, *Dwa słowa o dwujęzyczności, rozwoju mowy dzieci oraz profilaktyce logopedycznej*.

ODDZIAŁ W WAŁBRZYCHU:

- 72) 18 X – Małgorzata Chojda-Ozga, *Krzewić rozumną miłość języka polskiego – w jaki sposób nauczyciel i uczeń mogą realizować cele TMJP*;
 73) 14 XI – Krystyna Pac-Marcinkowska, *Metody kształcenia językowego ucznia uzdolnionego. Indywidualny program nauki i indywidualny tok nauki w teorii i w praktyce. Filary efektywnego wspierania ucznia: samodzielność, zespołowość, interdyscyplinarność*;
 74) 26 XI – Justyna Gąsior, *Pieskie widzimi się. Trudności ortograficzne w VIII Świebodzickim Dyktandzie „O Pióro Burmistrza”*.

ODDZIAŁ W WARSZAWIE:

- 75) 17 I – Tomasz Korpysz, *Norwid uśmiechnięty. Komizm językowy w pismach poety*;
 76) 21 III – Renata Bronikowska, *Małżonka fraszowliwego weselić wielce przytrudna. O specyficznej funkcji żeńskich form przymiotnika w dawnej polszczyźnie*;

- 77) 25 IV – Helena Krasowska, *Gwary polskie na Bukowinie Karpackiej*;
 78) 30 V – Agata Hącia, *Ucha, fochy, tarapaty, czyli wszystko, co chcielibyście wiedzieć o polszczyźnie i o co nie baliście się zapytać*;
 79) 13 VI – Krzysztof Kaszewski, *O świecie czy o sobie? Językowe elementy autopromocyjne w medialnych przekazach informacyjnych*;
 80) 24 X – Katarzyna Sobolewska, *Zgubiony i odnaleziony XXI tom Dzienników Żeromskiego. Tajemnica Zofii Stamirowskiej*;
 81) 28 XI – Mateusz Kowalski, *Wybrane problemy psychologizmu w lingwistyce polskiej przełomu XIX i XX wieku*;
 82) 19 XII – Maciej Czeszewski, *O nieustannej potrzebie nowości – prezentacja przedpremierowa nowego portalu Obserwatorium Językowego Uniwersytetu Warszawskiego*.

ODDZIAŁ WE WROCŁAWIU:

- 83) 8 I – Helena Sojka-Mastalerz, *Polonica w archiwach lwowskich*;
 84) 20 I – Małgorzata Młynarska, *Podłoże neurobiologiczne autyzmu*;
 85) III – Małgorzata Dawidziak-Kładoczna, *Dzieje zapożyczeń w polszczyźnie*;
 86) 15 XI – Agnieszka Małocha-Krupa, *Komunikacja inkluzywna*;
 87) 15 XII – Monika Zaško-Zielińska, *Językoznawca przed sądem. Zadania lingwistyki kryminalistycznej*.

C. Poradnictwo językowe (internetowe lub telefoniczne) prowadziły oddziały w Cieszynie, Częstochowie, Gdańsku, Gorzowie Wielkopolskim, Kielcach, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie, we Wrocławiu, w Zielonej Górze.

D. Warsztaty, szkolenia itp.

Zajęcia o charakterze warsztatowo-szkoleniowym prowadziły oddziały w Bydgoszczy, Katowicach, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Szczecinie, Toruniu, Wałbrzychu, we Wrocławiu i w Zielonej Górze.

E. Współpraca z innymi organizacjami i instytucjami (szkoły wyższe, licea, gimnazja, szkoły podstawowe, kuratoria, inne towarzystwa naukowe, biblioteki, teatry, miejscowe środki masowego przekazu itp.)

Współpracę z innymi instytucjami podjęły oddziały w Bydgoszczy, Częstochowie, Gdańsku, Gorzowie, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Toruniu, Wałbrzychu, Warszawie, we Wrocławiu i w Zielonej Górze.

F. Współpraca z władzami terenowymi

Oddział w Częstochowie: współpraca z Urzędem Miasta Częstochowy; **Oddział w Gdańsku:** współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego; **Oddział w Katowicach:** współpraca z Urzędem Miejskim w Pszczynie; **Oddział w Opolu:** współpraca z Urzędem Miasta w Opolu oraz Urzędem Wojewódzkim i Marszałkowskim w Opolu; **Oddział w Poznaniu:** współpraca z Wielkopolskim Urzędem Marszałkowskim; **Oddział w Wałbrzychu:** współpraca z Urzędem Miejskim w Wałbrzychu, Urzędem Miejskim w Świebodzicach, Starostwem Powiatowym w Wałbrzychu.

G. Udział członków oddziału w imprezach organizowanych na terenie danego miasta

W organizacji imprez (konkursy językowe, festiwale nauki) uczestniczyły oddziały w Częstochowie, Gorzowie, Kielcach, Krakowie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Szczecinie, Toruniu, Wałbrzychu, we Wrocławiu i w Zielonej Górze.

Ad 3) Działalność wydawnicza

A. Publikacje drukowane

Zarząd Główny prowadził działalność wydawniczą, wydając statutowe pismo Towarzystwa „Język Polski” (kwartalnik, ISSN 0021-6941). W 2019 roku wydano (z dotacją Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego) zeszyty 1, 2, 3, 4 o łącznej objętości 40 arkuszy wydawniczych. Niezależnie od wersji papierowej są one dostępne w Internecie w bazie CEEOL.

B. Witryny internetowe Towarzystwa i jego oddziałów

Zarząd Główny utrzymywał w roku 2019, podobnie jak w latach poprzednich, witrynę pod adresem: <http://tmjp.pl>, w której znajdują się m.in. aktualności, podstawowe informacje o Towarzystwie, jego władzach, historii, dane kontaktowe Zarządu Głównego i oddziałów, a także witrynę <http://jezyk-polski.pl> poświęconą czasopismu „Język Polski”.

Ponadto własną witrynę prowadzi oddział w Katowicach (<http://uranos.cto.us.edu.pl/~tmjp/>). Oddziały w Bydgoszczy, Katowicach, Krakowie i w Warszawie mają swoje profile w serwisie społecznościowym Facebook. Osobny profil prowadzi Koło Miłośników Żywego Słowa przy Oddziale w Warszawie.

Sporządził Jakub Bobrowski